

Historieglimt 180

Sverre Pedersen på Bakke

Sverre Pedersen, den senere så kjente byarkitekt, byplanlegger og arkitekturprofessor, vokste opp på Lilleby på Lademoen. I 1927 skrev han en artikkel med minner og refleksjoner om byen sin. Han stanset ved de ulike bydelene og gjorde seg sine tanker om fortid, nåtid og fremtid for nettopp denne bydelen. Her skal vi ta med det han skriver fra Bakke etter at han har fortalt om Bakklandet som den gangen var i stort forfall etter at Bakke bro ble åpnet og forårsaket fullstendig endring av handelsmønsteret i området. Sverre Pedersens artikkel i *Miscellanea Nidrosiensia*, Trondhjem 1927 fikk denne overskriften «*Spredte Tanker fra en Tur gjennom Trondhjem*». Fra side 135 skriver han:

Over: Postkort 1906. Eier: Byarkivet.

«Kommer vi indenfor Bakklandet, er det mest bemerkelsesverdige Punkt ved Indherredsveien Bakke Gaard og Bakke Kirke. La os haabe at dette Byparti maa kunde ble oparbeidet efter Foreningen «Det gamle og det nye Trondhjem»s Plan. Terrassepartiet fra Bakke Gaard til Rosenborggaten er det eneste Lyspunkt i Rosenborgreguleringen derved at dette Parti ikke blev bebygget. Indherredsveien er en triviel Gate. Vi som er opvokset i Østbyen ser det ikke saa let, hvis vi en Menneskealder har gaat den 4 Gange om Dagen. Man avstumpes. Men denne Terrassen er ganske pen selv nu, men byr paa store Muligheter ved en heldig fremtidig Regulering og Bebyggelse. Bare den Ting at man ser Terrængets Form er i og for sig en værdifuld Ting. Hvis der saaledes som der i

sin Tid - o Skræk – blev foreslaaet at rykke Bebyggelsen helt ned til Fortauget ved Indherredsveiens øvre Side, saa vilde man faa en Gate som var triviell til gagns. Men naar Bebyggelsen, saa'n som nu, ligger oppe paa Terrassen, sa blir der en grøn Skraaning ned mot Gaten og der blir paa det Vis Avveksling, Bredde, Lys og Luft i den.

Bakke Gaard er selv den fortrinlige Indledning naar man kommer fra Byen. Den har jo dette fine indspringende Hjørne som fyldes av det store deilige Asketræ, saa har den det merkelige knækkede Tak og Kontrastvirkningen mellem dette og Forpakterboligen. Nedover Skraaningen var i min Ungdom fuldt av deilige Syrener. Jeg pleier hvert Aar at faa Lov til at ta en Tur ind paa Bakke Gaard for at jeg kan faa se det vakre gamle Anlæg baade ind-og utvendig. Iaar var den sidste av de gamle Damer, som eiet Gaarden saa længe jeg kan huske, iaar var hun borte. Da vi var der ifjor sat hun næsten blind i Stolen og fortalte mig om gamle Dage. For to Aar siden levde to av Søstrene, for tre Aar siden ogsaa den enes Mand. Saaledes er den sidste Rest av en gammel typisk Trønderfamilie ebbet ut.

Der er gammel Kultur paa Bakke Gaard. Ikke bare pene og merkelige gamle Møbler baade av Renæssance-, Barok- og Rokokkopræg. Men der har været sterk Kunstinteresse i Familien Müller. Hun som døde sidst, tegnet og malte Akvarel ganske godt. Et Billede av Gaardsplassen, som hun har lavet, viser det. Men de gamle Damer hadde en Søster som forlænge siden døde, bare etpar og tyve Aar gammel. Efter de Tegninger, Kopier av Malerier og Skisser til Portrætter at dømme, som hun efterlot sig, maa Mathilde Müller ha været en betydelig Begavelse. Hun studerte først i Oslo, senere i Italien. En av hendes Tegninger viser Bakke Gaard i dens fulde Længde, for det er bare Halvparten som staar nu. Den er farvelagt og meget godt tegnet. Men særlig dyktig tegnet er et Interiør fra den store Stue, som gaar tvers gjennom Huset, har Vinduer paa to Sider, en Brandmurnische midt paa den ene Tvervæg og et stort deilig gammelt hollandsk Renæssanceskap midt paa den motsatte. Stuen staar næsten uforandret slik som den var for 50 Aar siden da den blev tegnet. Det er ganske rart at se og tænke paa.

Denne Tegning er saa fast og sikkert tegnet i en egen, litt stiv Maner som paa en Prik ligner den den nu fremragende svenske Maler Carl Larsson langt senere brugte da han tegnet Interiørene fra sit Sommerhjem oppe i Dalarna. Et prægtig Portræt av Heyerdahl av de sidstlevende gamle damers Mor fins ogsaa foruten mange Billeder av vore Landskapsmalere fra omkring 50 Aar tilbake. De forsvinder litt efter litt disse gamle, fine, gjennomkultiverte Trønderhjem. Bakke Gaards Saga er nok nu paa en viss Maate endt, men la os haabe at Bygningerne og det beplantede Omraade omkring dem kan faa fortsætte som det karakterfulde Træk i Østbyens Byplan de er.

Den indenfor liggende Villa er heldigvis ogsaa rykket tilbake indpaa Skrånten, og saa kommer inderst Rosenborg Gaard, som kommunen heldigvis eier, men hvis Park med de store deilige Popler desværre blev brutalt saget ned

av en rent tilfeldig eier som hadde kjøpt Stedet paa Spekulation, hadde planlagt å bygge en Kino der og trods indstændige Bønner ikke vilde vente med at sage Parken ned før han var sikker paa, om der blev noget av Kinoen, hvilket der ikke blev. Naar Spekulationsaanden farer ind i et Menneske, da kan man si Farvel til al Hensyntagen til Kulturværdier og Skjønhetsværdier. Dette har vi mange Eksempler paa ogsaa i vor By dessværre.»

Det er vel litt av et tankekors at Rosenborg gård ti år senere ble revet og erstattet av et digert industribygg; reist nettopp av kommunen!